

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: **V. H.**
st. příslušnost: U.
bytem X

zast. advokátem Mgr. Jaroslavem Zemanem
sídlem Lazaretní 925/9, 615 00 Brno

proti

žalovaného: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2024, č. j. MV-155660-3/OAM-2024,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2024, č. j. MV-155660-3/OAM-2024, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15 269 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Jaroslava Zemana.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci bylo rozhodnutím Policie ČR ze dne 14. 4. 2021 uloženo správní vyhoštění a stanovena doba zákazu vstupu na území členských států EU v délce 5 let. Proti rozhodnutí o správním vyhoštění podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 7. 9. 2021, č. j. 33 A 18/2021-29, zamítl. Žalobce proto dne 4. 12. 2021 území České republiky opustil. Dne 15. 5. 2024 však žalobce přiletěl na území České republiky a požádal o mezinárodní ochranu. Rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 8. 2024 mu byla udělena doplňková ochrana na dobu 12 měsíců (do 19. 9. 2025).

2. Žalobce dne 19. 8. 2024 podal žádost o odstranění tvrdosti správního vyhoštění a zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění dle § 122 odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky („zákon o pobytu cizinců“). Řízení o této žádosti bylo usnesením Policie ČR ze dne 16. 9. 2024, č. j. CPR-44064-4/ČJ-2024-930310-V214 („prvostupňové rozhodnutí“), zastaveno podle § 102 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Správní orgán dospěl k závěru, že důvody pro vydání nového rozhodnutí nejsou dány, neboť nepominuly důvody vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Odvolání proti tomuto rozhodnutí správního orgánu zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 12. 2024, č. j. MV-155660-3/OAM-2024 („napadené rozhodnutí“), a potvrdil závěr přijatý v prvostupňovém rozhodnutí. Žalobce se závěry napadeného rozhodnutí nesouhlasí.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce odkázal na obsah § 122 odst. 5 písm. a) zákona o pobytu cizinců a uvedl, že splňuje podmínky pro vyhovění žádosti. V jeho případě nebylo sporné, že uplynula polovina doby, po kterou mu na základě rozhodnutí o správním vyhoštěná nelze umožnit vstup na vymezená území. Splňuje též podmínku „pominutí důvodů“ vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, a to z následujících důvodů.

4. Prvně jsou relevantní konkrétní okolnosti, které k uložení správního rozhodnutí v případě žalobce. vedly. Žalobce během svého pobytu na území České republiky nespáchal žádný trestný čin, dokonce ani přestupek. „Pouze“ se zde nacházel bez platného povolení k pobytu. Tuto skutečnost potvrdil Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 13. 6. 2024, č. j. 57 A 7/2024-30. Žalobce porušil pobytová pravidla tím, že na území od roku 2010 do roku 2020 pobýval bez cestovního dokladu. Žalobce nechce snižovat závažnost svých provinění, ale má za to, že nedosahuje takové intenzity, kvůli níž by nebylo možné k odstranění tvrdosti správního vyhoštění přistoupit. V průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany se žalobce mj. prokázal cestovním dokladem platným do roku 2030.

5. Dále je v případě této žádosti podle žalobce třeba posuzovat vedle důvodů pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění též skutečnosti nové. Mezi ně patří i možný zásah do rodinného a soukromého života žalobce, který by další výkon rozhodnutí o správním vyhoštění mohl způsobit (viz § 119 odst. 5 zákona o pobytu cizinců). Při posouzení této otázky je nutno zohlednit zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 5. 2021, č. j. 2 Azs 75/2020-47). Je-li nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince překážkou vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, tím spíše musí být takový tvrzený zásah posouzen u žádosti o zrušení takového rozhodnutí (k tomu viz též rozsudek NSS ze dne 18. 8. 2008, č. j. 2 As 19/2008-75).

6. Je pravdou, že žalobce v době vydání rozhodnutí o správním vyhoštění neměl v České republice rodinné či jiné závazky a osobně nepociťoval, že by mu na území Ukrajiny hrozilo nebezpečí. To se však zásadně změnilo. Žalobce je otcem dvou dětí a pečuje v domácnosti o

třetí nezletilé dítě své manželky, přičemž obě jeho děti v současnosti v České republice studují vysokou školu se zaměřením na jazykovou a překladatelskou činnost. Nezletilé dítě navštěvuje prvním rokem státní základní školu. Rodina hodlá v ČR dlouhodobě pobývat a je úspěšně začleněna do společnosti.

7. Podle žalobce správní orgány nedostatečně zjistily skutkový stav věci. Od návratu žalobce zpět na Ukrajinu po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění již uběhlo několik let, jeho vztah s manželkou a dětmi se vyvíjel, rodinné vazby se scelily. Správní orgány jsou povinny posuzovat žádost ve světle nových okolností, nikoli podle stavu v době vydání rozhodnutí o vyhoštění.

8. Napadenému rozhodnutí žalobce vytýká, že v rámci posouzení zásahu do soukromého a rodinného života žalovaný vybočil z mezí správního uvážení. Předně porušil princip rovnosti a diskriminace, pokud při hodnocení rodinných vazeb žalobce a nezletilé (šestileté dcery manželky žalobce) pouze ve zkratce uzavřel, že žalobce nedoložil žádné dokumenty prokazující jeho právní vztah k nezletilé, resp. jeho rodičovskou odpovědnost k ní, a proto se nemůže dovolávat zásahu do rodinného života.

9. Práva na ochranu vztahu rodiče k dítěti a dítěte k rodiči nelze přisuzovat pouze biologickým příbuzným. Žalobce tvoří rodinu se svou manželkou, dvěma zletilými dětmi a dcerou manželky z jiného vztahu, kterou však bere za svou, neboť ji vychovává od batolecího věku. Také nezletilá považuje žalobce za svého otce vychovatele a jejich vztah je natolik blízký, že by měl být brán na roveň vztahu otec-dcera. Postup žalovaného je proto též v rozporu s čl. 8 Úmluvy o právech dítěte. Rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva potvrzuje, že existence rodinného života je pro účely čl. 8 Úmluvy založena na faktických okolnostech, a to i přes chybějící biologické svazky (rozsudek ze dne 16. 7. 2015, *Nazarenko proti Rusku*, stížnost č. 39438/13 a zde uvedená judikatura). Správní orgány se faktickými citovými vazbami mezi žalobcem a nezletilou nezabývaly.

10. Co se týká zletilých dětí žalobce, žalovaný jejich vztah hodnotil pouze optikou možnosti finanční podpory. Rodinný život však nezahrnuje pouze úhradu životních nákladů. Právo na rodinný život je jedním ze základních sociálních lidských práv (blíže viz nález ÚS ze dne 1. 3. 2000, sp. zn. II. ÚS 517/99). Žalobce se svými zletilými dětmi udržuje velmi blízký vztah. Studium na vysoké škole a ubytování na kolejích během vyučovacích dnů nevylučuje, že mimo školní povinnosti tráví studenti volný čas se svou rodinou. Žalobce s rodinou žije v nájemním bytě v Brně. Všechny děti hovoří česky a celá rodina považuje Českou republiku za svůj domov. Žalobce má v plánu po splnění zákonných podmínek začít na území České republiky podnikat. Rodina je začleněna do české společnosti.

11. S ohledem na probíhající vojenský konflikt na Ukrajině nemůže žalobce v zemi původu žít rodinným životem. Rodinné vazby žalobce na děti a manželku jsou stěžejním důvodem, pro který by mělo být jeho žádosti vyhověno. Nadto žalobce poukázal na § 120a odst. 5 zákona o pobytu cizinců, podle něhož vzniknou-li důvody znemožňující vycestování cizince po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění, policie vydá nové rozhodnutí pouze ve věci, zda vycestování cizince je možné, po vyžádání a na základě nového závazného stanoviska ministerstva. V posuzované věci není zřejmé, že by byla správní rozhodnutí vydána na podkladě závazného stanoviska ministerstva, nebo že by byla vůbec nemožnost vycestování žalobce zkoumána. Žalovaný pouze uvedl, že žalobci byla udělena doplňková ochrana. Žalobce z uvedených důvodů navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

12. Podle žalovaného jsou správní rozhodnutí v této věci dostatečně odůvodněna a podložena dostatečnými podklady. Žalobní námitky se shodují s námitkami odvolacími. Žalovaný se předně neztotožnil s tvrzením žalobce, že by jeho přečin (téměř desetiletý neoprávněný pobyt na území ČR) znamenal nízkou intenzitu závažnosti porušení zákona. Mimo to žalobce pobýval na území bez platného cestovního dokladu.

13. Žalovaný potvrdil, že k uplynutí poloviny doby stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění došlo v případě žalobce dne 4. 4. 2024. Co se ale týká zásahu do rodinného a soukromého života žalobce, podle žalovaného zde k nepřiměřenému zásahu nedochází (viz odůvodnění na s. 6 a 7 napadeného rozhodnutí). Žalobce nedoložil doklad o osvojení nezletilé dcery, nemá k ní tedy prokazatelná práva ani povinnosti.

14. Žalovaný si je vědom situace na Ukrajině v souvislosti s invazí vojsk Ruské federace, nicméně žalobci byla udělena mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany a po dobu platnosti udělené doplňkové ochrany není správní vyhoštění vykonatelné. Pokud jde o zánik platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění v případě, že žalobci byla udělena doplňková ochrana, žalovaný odkázal na § 120a odst. 7 zákona o pobytu cizinců.

15. Podle žalovaného žalobci nesvědčí žádné okolnosti, za kterých by bylo možno dovodit, že zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění je přiměřené vzhledem k důvodům, pro které bylo vydáno. Neexistuje subjektivní právo cizinců na pobyt a je věcí suverénního státu, za jakých podmínek připustí cizince na území, přičemž pokud jde o § 122 zákona o pobytu cizinců, zmírnění tvrdosti správního vyhoštění se váže na splnění stanovených podmínek.

IV. Posouzení věci soudem

16. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců).

17. O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť pro to byly splněny podmínky. Žalobce i žalovaný s rozhodnutím ve věci samé bez jednání souhlasili a soud nepovažoval konání ústního jednání za nezbytné.

18. Žaloba je důvodná.

19. Ve věci byl aplikován § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, podle něhož *policie může* na žádost cizince vydat nové rozhodnutí, kterým zruší platnost rozhodnutí o správním vyhoštění nebo zkrátí dobu v rozhodnutí o správním vyhoštění, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území, a to nejméně o jednu třetinu této doby, jestliže:

    a) pominuly důvody jeho vydání a uplynula polovina doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území,

    b) jde o cizince, který prokáže, že dobrovolně vycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění, a zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění bude přiměřené vzhledem k důvodům, pro které bylo vydáno (...).

20. Podmínky uvedené pod písmeny a) a b) se posuzují samostatně. Naplní-li tedy žadatel požadavky uvedené pod písmenem a), již není důvod posuzovat požadavky vymezené pod písmenem b) a naopak. Lze doplnit, že právní úprava obsahuje v § 122 pod písmenem c) ještě další samostatně posuzovanou podmínku pro rozhodnutí o žádosti k odstranění tvrdosti správního vyhoštění; ta se však týká cizinců svěřených do náhradní výchovy dle § 87 zákona

o pobytu cizinců a pro případ žalobce není relevantní. Dikce právní úpravy předpokládá, že pokud jsou naplněny podmínky uvedené pod písmeny a), b) či c), *je na místě zahájení nového řízení* podle § 101 zákona č. 500/2004 Sb. a vydání nového rozhodnutí, které však v tomto případě nemusí být nutně kladné [srov. důvody pro vedení nového řízení dle § 101 písm. b) a e) správního řádu]. V opačném případě, tj. nejsou-li stanovené podmínky naplněny, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví (§ 102 odst. 4 správního řádu).

21. Ve vztahu k požadavkům uvedeným pod písmenem a), které musí být naplněny kumulativně, nebyla v případě žalobce spornou skutečnost, že uplynula polovina doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území. Správní orgány se však shodly na tom, že u žalobce *nepominuly důvody* vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. S tímto závěrem se však nelze ztotožnit, a to z následujících důvodů.

22. Pro posouzení otázky, zda v případě žalobce *pominuly důvody* pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, je nutno nejprve vymezit, jaké důvody vedly k tomu, že žalobci bylo rozhodnutí o vyhoštění vydáno. A následně je třeba uvážit, zda takové důvody v případě žalobce i nadále existují, neboť pokud by tomu tak bylo, nelze hovořit o jejich pominutí.

23. Důvodem pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění žalobci v roce 2021 bylo zjištění, že žalobce na území České republiky pobýval neoprávněně. Žalobce se totiž na území České republiky zdržoval od roku 2010 do roku 2020 bez oprávnění k pobytu a od roku 2015 bez platného cestovního dokladu (žalobce následně předložil cestovní doklad Ukrajiny vystavený s platností od 20. 8. 2020 do 20. 8. 2030). V případě žalobce byl proto v souladu s právní úpravou aplikován institut správního vyhoštění, jehož hlavním účelem je zajistit, aby cizinec, který nesplňuje podmínky pro pobyt na území České republiky, toto území opustil a nezdržoval se zde neoprávněně. Podle závažnosti pochybení se pak v rozhodnutí o správním vyhoštění stanoví délka zákazu pobytu na území (v případě žalobce to bylo 5 let). Uvedený důvod pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění (neoprávněný pobyt žalobce na území ČR) je tedy nutno srovnat se situací, v jaké se žalobce nacházel v době rozhodování o jeho žádosti dle § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

24. V tomto ohledu je podstatná skutečnost, že žalobci byla rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 8. 2024 udělena (s účinností ode dne 19. 9. 2024) mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, a to z důvodu hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy v důsledku probíhajícího mezinárodního ozbrojeného konfliktu zahájeného agresí Ruské federace proti Ukrajině dne 24. 2. 2022. Tato skutečnost sporná není a svědčí mj. o tom, že žalobce nemůže být do země původu vyhoštěn, resp. že po dobu udělené doplňkové ochrany nelze trvat na pokračování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění.

25. Udělením doplňkové ochrany žalobce *získal oprávnění k pobytu na území* po dobu stanovenou v tomto rozhodnutí (§ 53a odst. 1 zákona o azylu), a to na dobu 12 měsíců, s možností prodloužení (§ 53a odst. 4 zákona o azylu). Situace v zemi původu žalobce, k níž došlo až po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, tedy byla důvodem změny přístupu státu k žalobci, který by byl v případě setrvání, resp. návratu do země původu, vážně ohrožen na životě nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního konfliktu. Žalovaný (OAMP) tím, že žalobci doplňkovou ochranu udělil, jednak postupoval v souladu se zásadou nenavracení, zakotvenou zejména v čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv EU, a jednak potvrdil, že žalobce není z mezinárodní ochrany vyloučen ve smyslu § 15a zákona o azylu, tj. z důvodů zde uvedených (např. pokud by se

dopustil vážného zločinu nebo pokud by představoval nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost státu). Doplňková ochrana tedy žalobce opravňuje k pobytu na území, a to v právním režimu, který se podobá dlouhodobému pobytu.

26. Z uvedeného nutně vyplývá, že v době rozhodování o žádosti žalobce zde již neexistoval důvod, pro který bylo žalobci rozhodnutí o správním vyhoštění vydáno. Žalobce byl a je oprávněn pobývat na území České republiky jako poživatel doplňkové ochrany, se všemi právy a povinnostmi s tímto statusem spojenými. V jeho případě tedy nelze hovořit o tom, že by důvod pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění nepominul. Naopak, tuto podmínku lze mít za splněnou. To v případě žalobce znamená, že splnil všechny podmínky uvedené v § 122 odst. 5 písm. a) zákona o pobytu cizinců, a že tak bylo na místě zahájit řízení o vydání nového rozhodnutí.

27. Nutno dodat, že o udělení mezinárodní ochrany bylo rozhodnuto až poté, kdy žalobce žádost podle § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců podal. Správní orgán prvního stupně proto tuto skutečnost zohlednit nemohl, neboť rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany nabylo právní moci až po vydání prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný tak sice učinil, avšak toliko konstatováním, že „po dobu platnosti udělené doplňkové ochrany není správní vyhoštění vykonatelné“. Tím však žalovaný podmínku „pominutí důvodů vydání rozhodnutí o správním vyhoštění“ nevyhodnotil. Pokud by totiž taková reakce na vzniklou situaci byla dostačující, uvedenou podmínku by žalobce ve své situaci naplnit vůbec nemohl, neboť udělení doplňkové ochrany by možnost využití žádosti podle § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců fakticky vyprazdňovalo. Z právní úpravy však nelze usuzovat na to, že by takový výklad byl úmyslem zákonodárce. Skutečnost, že vyhoštění nelze vykonat, resp. že jsou pozastaveny jeho účinky, nevylučuje postup podle § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

28. Z argumentace správních orgánů není současně ani zřejmé, jaká jiná skutečnost by mohla v případě žalobce podmínku *pominutí důvodů* vydání rozhodnutí o správním vyhoštění naplnit. Správní orgány při svém hodnocení ustaly na tom, že žalobce pobýval na území České republiky neoprávněně dlouhou dobu. Délka neoprávněného pobytu, resp. předcházející závažnost protiprávního jednání cizince, by však měla být předmětem správního uvážení teprve v řízení o vydání nového rozhodnutí, nikoli ve fázi posouzení, zda byly splněny podmínky pro zahájení takového řízení.

29. Lze tak učinit stěžejní dílčí závěr, že pokud bylo žalobci uloženo správní vyhoštění z důvodu neoprávněného pobytu na území, a pokud byla tomuto žalobci z důvodu následné změny skutkových okolností v zemi původu udělena doplňková ochrana, podmínka pominutí důvodů vydání rozhodnutí o správním vyhoštění byla splněna.

30. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odkázal na § 120a odst. 7 zákona o pobytu cizinců, který stanoví lhůty platnosti rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany, po jejichž uplynutí rozhodnutí o správním vyhoštění zaniká. Jedná se o cestu k odstranění rozhodnutí o správním vyhoštění. Dikce právní úpravy je koncipována tak, že při naplnění stanovených podmínek zanikne rozhodnutí o vyhoštění bez dalšího, *ex lege*. Pokud by tedy žalobce nepodal žádost podle § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, platnost rozhodnutí o správním vyhoštění, které mu bylo uloženo dle § 119 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, by dle této právní úpravy automaticky zanikla po uplynutí doby rovnající se době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění pro omezení vstupu cizince na území, tj. po pěti letech platnosti doplňkové ochrany. Důsledky takto nastavené právní úpravy by v případě žalobce

byly takové, že pokud po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění opustil území ČR dne 4. 12. 2021, zákaz pobytu by mu uplynul dne 4. 12. 2026. Při udělené doplňkové ochraně se tak ale (společně se zánikem platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění) stane teprve uplynutím 5 let od nabytí právní moci rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany (při trvající platnosti tohoto rozhodnutí), tj. až dne 19. 9. 2029.

31. Jedná se o právní úpravu poměrně tvrdou, neboť je-li v platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění cizince a trest zákazu pobytu nebyl dosud vykonán, cizinec je označen za nežádoucí osobu a je veden v evidenci nežádoucích osob (§ 154 zákona o pobytu cizinců). A to platí i v případě cizinců, u nichž vyhoštění s ohledem na zásadu nenavracení vykonat nelze. Žalobce proto využil možnosti, kterou mu skýtá § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců a o odstranění této tvrdosti požádal. Předtím naplnil stěžejní účel rozhodnutí o správním vyhoštění – z území vycestoval a posléze získal oprávnění k pobytu na území (ve formě doplňkové ochrany). Současně naplnil zákonem stanovenou podmínku *uplynutí poloviny doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území*. Tím naplnil zákonné předpoklady pro zahájení nového řízení [viz § 101 písm. e) správního řádu].

32. Pro účely tohoto nového řízení, jehož výsledek je založen na správním uvážení policie („*policie může vydat nové rozhodnutí*“) považuje soud za vhodné poukázat na úvahy Soudního dvora EU v rozsudku ze dne 6. 7. 2023 ve věci C-663/21, podle něhož čl. 5 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí („návratová směrnice“) brání přijetí rozhodnutí o navrácení státního příslušníka třetí země, pokud je prokázáno, že jeho vyhoštění do země, do níž má být navrácen, je na základě zásady nenavracení vyloučeno *na dobu neurčitou*. Lze mít přitom podle zdejšího soudu za to, že pokud není možný návrat cizince do země původu z důvodu probíhajícího mezinárodního konfliktu, bude podmínka „neurčitosti“ návratu splněna. V takové situaci totiž zpravidla nelze odhadnout, v jakém časovém horizontu by se mohl cizinec do země původu vrátit.

33. A jak mj. uvedl žalovaný v odůvodnění rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany žalobci ve vztahu k válce na Ukrajině, „*skutečnost, že ani jedna ze stran konfliktu doposud nesplnila své deklarované cíle, nedává reálnou naději na brzké zahájení rozhovorů o ukončení konfliktu, či jen dočasného příměří. Vše tak svědčí ...o tom, že konflikt bude v nejbližších měsících dále pokračovat*“. Tento závěr přitom bylo možné považovat za platný i v době vydání napadeného rozhodnutí. V novém řízení by tedy měl správní orgán učinit úvahu i ohledně otázky, zda je na místě trvat na existenci (platnosti) rozhodnutí o správním vyhoštění v situaci, kdy z důvodu zásady nenavracení není možné určit časové období možného návratu tohoto cizince do země původu.

34. Unijní právní úprava výslovně nezakazuje souběžnou existenci rozhodnutí o vyhoštění a rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany a česká právní úprava s touto souběžnou existencí počítá. Podle čl. 6 odst. 4 návratové směrnice mohou členské státy *ze solidárních, humanitárních nebo jiných důvodů kdykoliv rozhodnout o udělení autonomního povolení k pobytu nebo jiného povolení zakládajícího oprávnění k pobytu státnímu příslušníku třetí země, který neoprávněně pobývá na jejich území. V tomto případě se rozhodnutí o navrácení nevydává. Bylo-li již rozhodnutí o navrácení vydáno, zruší se nebo pozastaví na dobu platnosti povolení k pobytu nebo jiného povolení zakládajícího oprávnění k pobytu.* Pokud se tedy členský stát rozhodne neoprávněně pobývajícímu cizinci udělit povolení zakládající oprávnění k pobytu, má ve vztahu k již vydanému rozhodnutí o správním vyhoštění přijmout opatření, které

zabrání faktické kolizi s rozhodnutím, jež cizince k pobytu naopak opravňuje. Výkon jednoho rozhodnutí se totiž vylučuje s výkonem rozhodnutí druhého. Česká právní úprava tento požadavek zřejmě naplňuje ustanovením § 119 odst. 7 zákona o pobytu cizinců, z něhož lze (výkladem *a contrario*) dovodit, že po dobu platnosti rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany není rozhodnutí o správním vyhoštění vykonatelné.

35. To však nevylučuje postup podle § 122 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, který umožňuje zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění či zkrácení doby stanoveného zákazu pobytu u vyhoštěného cizince, pokud splní další stanovené podmínky. A to byl i případ žalobce, u něhož mělo dojít k zahájení nového řízení a následného vydání nového (meritorního) rozhodnutí.

36. Přestože s ohledem na přijatou argumentaci již není nezbytné pro účely rozhodnutí ve věci zkoumat, zda žalobce naplnil podmínky vymezené v § 122 odst. 5 písm. b) zákona o pobytu cizinců, považuje soud za vhodné podotknout, že v případě žalobce nebylo sporu o tom, že dobrovolně vycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění. To potvrdil jak žalovaný, tak Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 13. 6. 2024, č. j. 57 A 7/2024-30 (bod 22). Správní orgány však vyhodnotily jako nenaplněnou podmínku, *že by bylo zrušení platnosti rozhodnutí přiměřené vzhledem k důvodům, pro které bylo vydáno*. Právě zde byl prostor pro posouzení tvrzení žalobce, že ponechání v platnosti rozhodnutí o vyhoštění je zásahem do jeho práva na rodinný život. Tento prostor však správní orgány nevyužily tak, jak s ohledem na tvrzení žalobce a zjištěné skutkové okolnosti měly.

37. Správní orgány zcela pominuly proměnu osobní situace žalobce a jeho rodiny. Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, před svých vyhoštěním měl žalobce na území partnerku (státní občanku ČR), s tou se ale rozešel, na Ukrajině měl rodiče, dceru a syna. Poté se však jeho rodinná situace změnila. V rámci řízení o udělení doplňkové ochrany žalobce uvedl, že se svojí manželkou se v jisté době odcizil, rozvedl a manželka se znova vdala, měla s manželem dceru, potom se s tímto manželem odcizila a rozvedla a znovu si vzala žalobce. Dceru manželky z jiného manželství však žalobce považuje za vlastní. Manželka žalobce i všechny její děti se postupně přesunuly do České republiky, kde po vypuknutí války na Ukrajině získaly dočasnou ochranu. Žalobce také uvedl, že z Ukrajiny odjel legálně. Od vojenské služby je osvobozen, protože má tři děti a manželka má zdravotní hendikep.

38. Žalobce uváděl (a doložil), že na území České republiky žije jeho rodina; společnou domácnost sdílí se svojí manželkou a její nezletilou dcerou, na jejíž péči se podílí, a na území žijí (a studují) rovněž jeho dvě již zletilé děti. Správní orgán prvního stupně uvedl, že vzal v potaz fakt, že žalobce má na území dceru a syna, nicméně vyjádřil názor, že „*pokud chce účastník se svým synem a dcerou vést rodinný život, mohou toto po dobu platnosti správního vyhoštění uskutečnit v zemi, ve které mohou společně legálně žít*“. K takovému závěru dospěl, aniž by se situací v rodině žalobce a vazeb jejích členů na území České republiky blíže zabýval. Nad rámec argumentace typu „žalobci bylo uloženo správní vyhoštění, nemá tady legální pobyt, a tudíž je argumentace právem na rodinný život irelevantní“, správní orgán otázku vazeb žalobce a nezletilé dcery jeho manželky, neřešil fakticky vůbec. Nápravu nepřinesl ani žalovaný, který zase akcentoval zjištění, že zákonným zástupcem nezletilé je pouze její matka, a že žalobce nepředložil žádný důkaz, z něhož by bylo možné dovodit jeho odpovědnost vůči nezletilé.

39. Úvahy správních orgánů, jimiž se vypořádávají s tvrzeními žalobce, jsou selektivní. S ohledem na změnu skutkových okolností (jak situace v zemi původů a s ní spojeného

přesunu rodiny žalobce na území ČR, tak rodinných vztahů žalobce) se měly zabývat otázkou, zda trvání na existenci rozhodnutí o správním vyhoštění není nepřiměřené s ohledem na všechny tyto důvody. Co se týká změny situace v zemi původu, k tomu se již soud vyjádřil výše. Pokud by mělo být rozhodováno o vyhoštění žalobce v těchto dnech, s ohledem na probíhající konflikt na Ukrajině by podle judikatury Soudního dvora EU ani nebylo možné takové rozhodnutí vydat (k tomu viz též závěry rozsudku velkého senátu ve věci C-69/21 ze dne 22. 11. 2022). A pokud by přesto bylo vydáno, muselo by být rozhodnuto o odložení vykonatelnosti takového rozhodnutí (§ 120a odst. 4 zákona o pobytu cizinců).

40. A co se týká zásahu do práva na rodinný život, správní orgány zcela pominuly fakticitu aktuálních rodinných poměrů žalobce. I v tomto typu řízení (byť se jedná o řízení na žádost) jsou totiž správní orgány při poměřování dopadů správního rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince, jsou-li takové dopady tvrzeny, povinny *„v případě, že se toto rozhodnutí dotýká nezletilých dětí, v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva k výkladu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod zohledňovat nejlepší zájem dítěte, a tedy se pečlivě zabývat situací těchto nezletilých dětí, brát v úvahu jejich věk, konkrétní okolnosti jejich pobytu v České republice i v zemi původu, jakož i míru závislosti na péči daného cizince…“* (rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019 - 28, a v něm uvedená judikatura ESLP).

41. Žalobce tvrdil a dokládal (doklad o společném ubytování), že se na péči o nezletilé dítě své manželky podílí, a že s tímto dítětem má pevný vztah. Žalovaný toto tvrzení nezpochybnil, nicméně akcentoval jen a pouze absenci doloženého právního vztahu mezi žalobcem a tímto dítětem. To však pro vyhodnocení podmínky přiměřenosti ponechání rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce v platnosti není dostačující. V odůvodnění rozhodnutí policie nejsou uvedeny přesvědčivé důvody, pro které by s ohledem na změnu skutkových okolností po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění bylo zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění nepřiměřené vzhledem k důvodům, pro které bylo vydáno. Ani ve vztahu k posouzení podmínek uvedených v § 122 odst. 5 písm. b) zákona o pobytu cizinců by tedy napadené rozhodnutí bez dalšího nemohlo obstát.

42. Předmětem nového řízení o vydání nového rozhodnutí, které bude v případě žalobce s ohledem na naplnění podmínek § 122 odst. 5 písm. a) zákona o pobytu cizinců vedeno, by tak mělo být i řádné posouzení vazeb žalobce na jeho rodinu, zvláště pak na nezletilé dítě, na jehož péči se ve společné domácnosti podílí. Přestože břemeno tvrzení a důkazní leží v tomto směru primárně na žalobci a je to tedy především on, kdo by měl uvést veškeré rozhodné skutečnosti, kterých se dovolává, a označit k nim důkazy (§ 122 odst. 8 zákona o pobytu cizinců), správní orgán je v takto vymezeném rámci odpovědný za dostatečné zjištění skutkového stavu věci a je vázán povinností pečlivě se zabývat nejlepším zájmem nezletilého dítěte, může-li být vydávaným rozhodnutím do tohoto zájmu zasaženo.

V. Závěr a náhrada nákladů řízení

43. Krajský soud shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí zrušil [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm žalovaný bude především respektovat právní názor soudu, že žalobce splnil podmínky uvedené v § 122 odst. 5 písm. a) zákona o pobytu cizinců pro vedení nového řízení a vydání nového rozhodnutí.

44. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem

tvořených zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 3 000 Kč a náklady za zastoupení advokátem za dva úkony právní služby po 4 620 Kč (převzetí věci, sepis žaloby), tedy 9 240 Kč a dva režijní paušály po 900 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, celkem tedy 10 140 Kč. Zástupce žalobce je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani, tj. o 2 129 Kč. Celková výše žalobci přiznaných nákladů řízení tak činí 15 269 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 29. května 2025

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýľová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně